

УДК 342.9

Купін А.П.

доц. НУ «Запорізька політехніка»

**АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВИЙ АНАЛІЗ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРАВА НА
СВОБОДУ ПЕРЕСУВАННЯ ТА ВИБОРУ МІСЦЯ ПРОЖИВАННЯ
УМОВАХ МОДЕРНІЗАЦІЇ ПОЛІТИЧНОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ**

У межах загальної характеристики важливого елементу адміністративно-правового статусу громадянина – гарантій прав та свобод у сфері державного управління, проблемі засобів забезпечення їх реалізації, охорони та захисту приділяється багато уваги як науковцями так і громадськістю.

Вибір засобів, які забезпечують ефективну реалізацію прав та свобод громадян, захист їх інтересів, вірне поєднання із засобами інших методів правоохорони та захисту, а також заходами адміністративного впливу, особливо важливі у зв'язку із необхідністю виконання конституційних вимог подальшого вдосконалення демократичної, правової держави, забезпечення пріоритету прав та свобод людини і громадянина.

Незважаючи на те, що більшість науковців певною мірою торкалися розробки окремих засобів забезпечення реалізації прав громадян та їх захисту від порушень, ще не вичерпані проблемні питання, вирішення яких має не тільки теоретичне, але й практичне значення. Найбільш важливим у цьому плані є на наш погляд питання про систему засобів забезпечення та захисту прав і свобод громадян у сфері державного управління.

Система багатьох правових засобів, зокрема й тих, що піддаються аналізу, є внутрішньо погоджена, послідовна низка вузлових проблем, визначених її предметом.

Система адміністративно-правових засобів забезпечення реалізації та захисту прав і свобод громадян у сфері державного управління – це обумовлена призначенням та особливостями державного управління взаємопов'язана та взаємодіюча сукупність організаційно-правових засобів забезпечення і захисту прав і свобод громадян, що використовуються в різноманітних сферах здійснення виконавчої влади. Система адміністративно-правових засобів забезпечення і захисту прав та свобод громадян розвивається разом з її предметом, збагачуючись новими елементами, змінюючи свою внутрішню структуру та зв'язки із суміжними засобами охорони прав і свобод людини і громадянина.

Завдання систематизації адміністративно-правових засобів забезпечення та захисту прав громадян полягає у постановці вузлових проблем, а також, у визначенні їх послідовності; кожна попередня проблема повинна слугувати основою для вивчення наступних та спиратися на попередню. Вивчення системи засобів адміністративно-правового забезпечення та захисту прав громадян дозволить глибше і докладніше розкрити їх правоохоронну сутність, встановити їх зв'язок один з одним.

Донедавна характерною ознакою українського адміністративного права, як підкреслюють багато науковців, була істотна деформація його ролі. Точніше кажучи, абсолютизувалися два аспекти суспільного призначення адміністративного права: з одного боку як засобу управлінського впливу держави на суспільні процеси, тобто як права «адміністрування», а з іншого як «карального» права, що забезпечувало застосування державою у відносинах з громадянами різноманітних засобів адміністративної відповідальності.

Із урахуванням уже наявних думок науковців щодо засобів адміністративно-правового забезпечення прав, їх охорони всю систему цих засобів умовно можна розділити на три основні групи.

До першої групи варто включити засоби, які б забезпечували реальну можливість реалізації громадянам прав і свобод у сфері державного управління, виключали б можливість порушення їх прав, дозволяли б створювати нормальні умови для повного здійснення юридичних

можливостей, сприяли б попередженню правопорушень та ліквідували б їх причини.

Друга група засобів пов'язана із забезпеченням прав і свобод тих громадян, які, будучи переважно правопорушниками, піддаються з боку органів державного управління, місцевого самоуправління, їх посадових осіб примусовому впливу і є, відповідно, суб'єктами процесуальної діяльності.

І нарешті третю групу складають правові засоби, пов'язані із захистом порушених прав і свобод громадян. Механізм захисту прав людини включає заходи, які ведуть до відновлення прав, порушених неправомірними діями, та відповідальності осіб, які заподіяли ці правопорушення. До цієї групи включаються усі ті засоби, які складають механізм відновлення порушених прав і свобод. Ці засоби за своїм характером також є значною мірою процесуальними, але на відміну від засобів попередньої групи, мають інше цільове призначення, свій об'єкт впливу, що й дає можливість їх відокремити.